

Huolimattomuus tuomion laatimisessa ja syyteoikeuden vanhentuminen

ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaan oikeuskansleri tarkastaa rangaistustuomiot, joita koskevia ilmoituksia erikseen säädetyin tavoin lähetetään oikeuskanslerinvirastoon.

Tarkastuksessa havaittiin, että Oulun kärjäoikeus oli 17.1.2020 asiassa dnro R 17/155/768 antamassaan tuomiossa nro 20/102144 tuominnut vastaajat muun ohella 1.3.2012 – 30.3.2012 tehdystä petoksesta, jota koskeva haaste oli annettu tiedoksi 4.4.2017 syyteoikeuden jo vanhentuttua. Lisäksi tuomion perusteluiden ja tuomiolauselman havaittiin olleen kahden syytekohtan syyksilukemisen osalta ristiriitaisia: Kärjäoikeus oli todennut perusteluissa edellä mainitun syytekohtan (2.2) osalta, etteivät vastaajat olleet syyllistyneet rikokseen, mutta teko oli kuitenkin tuomiolauselmassa ilmoitettu luetun vastaajien syyksi. Toisen petosta koskevan syytekohtan (2.4) osalta kärjäoikeus oli perusteluissa todennut vastaajien syyllistyneen rikokseen, mutta tuomiolauselman mukaan syyte oli hylätty.

SELVITYS

Selvityksensä asiasta ovat antaneet 18.8.2020 kärjätuomari A ja 3.7.2020 kärjätuomari B. Oulun kärjäoikeuden laamanni on antanut asiasta 28.8.2020 päivätyn lausuntonsa.

RATKAISU

Arviointi

Rikoslain 8 luvun 1 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan syyteoikeus vanhentuu, jollei syytettä ole nostettu viidessä vuodessa, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on enintään kaksi vuotta vankeutta. Rikoslain 36 luvun 1 §:n mukaan ankarin rangaistus petoksesta on 2 vuotta vankeutta. Rikoslain 8 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan syyte katsotaan vanhentumisajan kulumisen katkaisevalla tavalla nostetuksi, kun syytettävälle on laillisesti annettu haaste tiedoksi tai häntä vastaan on hänen henkilökohtaisesti oikeudenkäynnissä läsnä ollessaan tehty rangaistusvaatimus. Kun asiassa syytekohtana 2.2 käsiteltyä petosta, jonka tekoajaksi on merkitty 1.3.2012 – 30.3.2012, koskeva haaste oli annettu vastaajille tiedoksi 4.4.2017, oli sen syyteoikeus vanhentunut.

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan tuomio rikosasiassa on joko syylliseksi tuomitseva tai vapauttava. Mainitun pykälän 2 momentin mukaan tuomion perusteluista on ilmentävä muun ohella, mihin oikeudelliseen päättelyyn ratkaisu perustuu.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava tunnollinen ja huolellinen.

Käräjäoikeuden puheenjohtajana asiaa ratkaistaessa toiminut kärjätuomari A on selvityksessään kertonut, että asiassa ei ole ollut tarkoituksena lukea vastaajien syyksi petosta syytekohtassa 2.2 vaan petos syytekohtassa 2.4. Selvityksen mukaan kyse on virheellisestä kirjauksesta syötettäessä päätöstietoja tietojärjestelmään. A:n mukaan asiassa tuomion perusteluista ja tuomiolauselmia ei ole kokonaisuutena aihetta tulkita siten, että vastaajia olisi syytekohtassa 2.2. tuomittu vanhentuneesta rikoksesta.

A:n mukaan kerrottu virhe on tapahtunut epähuomiossa. Hän on ilmoittanut, ettei se ole vaikuttanut asiassa tuomittuihin rangaistuksiin tai aiheuttanut muutakaan vahinkoa ja että hän ryhtyy tarvittaviin toimiin virheen korjaamiseksi. Virheen syntymiseen on myötävaikuttanut se, että käräjäoikeus oli tuomion perusteluissa esiin tuomillaan perusteilla päätenyt arvioimaan syyttäjän 1.1.2012 – 1.8.2016 tehdyksi väittämää törkeää petosta, joka oli koostunut syyteen teonkuvauksessa kohtina a-q käsitellyistä osateoista, seitsemänatoista erillisenä petosrikoksena.

Saadun selvityksen mukaan tuomiossa kohtana 2.2 käsiteltyä vanhentunutta rikosta ei ollut tosiasiallisesti luettu vastaajien syyksi. Tuomion perusteluista ei kuitenkaan käy ilmi käräjäoikeu-

den kiinnittäneen huomiota syyteoikeuden vanhentumiseen, vaan syyte on hylätty sillä perusteella, etteivät vastaajat kärjäoikeuden arvion mukaan olleet erehdyttäneet asianomistajia eivätkä siten syyllistyneet petokseen.

Johtopäätökset

Kärjätuomari A on menetellyt asiassa huolimattomasti tuomiota laatiessaan ja lisäksi laiminlyönyt kiinnittää tarvittavaa huomiota syyteoikeuden vanhentumiseen.

Minulla ei asiasta saadun selvityksen perusteella ole muilta osin perusteita todeta asiaa Oulun kärjäoikeudessa käsiteltäessä menetellyn lainvastaisesti.

Toimenpiteet

Kiinnitän kärjätuomari A:n huomiota huolellisuuteen ja tarkkuuteen tuomion laatimisessa sekä syyteoikeuden vanhentumista koskevan sääntelyn soveltamisessa.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Pyydän Teitä saattamaan ratkaisuni An ja selvityksensä asiassa A:n ohella antaneen kärjätuomari B:n tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijä

Leo Lahtinen